

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ КОЛЕДЖ
ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

Затверджую:

Голова приймальної комісії
Матвієнко А.Т. _____

«_____» _____ 2018 р.

ПРОГРАМА

**фахових випробувань для конкурсного відбору вступників для
здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за
спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на основі
освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник»**

Розглянуто та схвалено на засіданні
циклової комісії фінансово- облікових
та загальноекономічних дисциплін
протокол № 8 від «22.03.2018 р.

Голова комісії

О.І.Берегова

Вступ

Відповідно Правил прийому до Київського технікуму готельного господарства Міністерства освіти і науки України на 2017 р., випускники професійно-технічних училищ, які здобули освітньо-професійний рівень «Обліковець», мають право вступу за скороченою програмою навчання для здобуття освітньо-професійного рівня молодшого спеціаліста за умови виконання фахових випробувань.

З цією метою була розроблена програма, що містить методичні рекомендації щодо порядку проведення співбесіди та порядок оцінювання результатів співбесіди, а також включено перелік тем з дисципліни «Фінанси», які виносяться на співбесіду.

Мета фахового випробування кваліфікованих робітників – визначення рівня підготовленості вступників для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», виявлення їх реальних знань, умінь і навичок як фахівців рівня кваліфікованого робітника.

Вимоги до здібностей і підготовленості абітурієнтів. Для успішного засвоєння освітньо-професійної програми молодшого спеціаліста абітурієнти повинні мати здібності до оволодіння знаннями, уміннями і навичками в галузі фінансово-економічних наук.

Завданнями фахового вступного іспиту є:

- перевірка розуміння абітурієнтом програмного матеріалу профільної дисципліни професійної підготовки;
- оцінювання здатності абітурієнта до творчого використання набутих знань;
- аналіз уміння абітурієнта сформулювати своє вирішення конкретних завдань облікової політики підприємства в умовах ринку.

Програма фахових випробувань для абітурієнтів, що вступають на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» охоплює всі основні вимоги до підготовки абітурієнтів.

Для вступу на спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» потрібно мати міцні і ґрунтовні знання з дисципліни «Фінанси».

Завданням фахових випробувань для вступу на навчання для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» є виявлення рівня підготовки та якості знань з дисципліни «Фінанси».

Метою проведення вступних випробувань є забезпечення конкурсних засад шляхом виявлення теоретичної і практичної підготовки студентів з фінансових дисциплін та їх використання в практичній діяльності підприємств, установ в умовах ринкової економіки і конкуренції.

Предметом фахових вступних випробувань є знання та вміння, набуті абітурієнтами при проходженні циклів нормативних дисциплін, зокрема з дисципліни «Фінанси».

Абітурієнт повинен знати :

- сутність фінансів, їх функції та роль, вплив на економіку країни через фінансову політику і фінансовий механізм;
- основні показники фінансово-господарської діяльності підприємства;
- зміст роботи біржового валютного ринку;
- порядок встановлення й методологію обчислення валютного курсу національної грошової одиниці України, сучасні фактори формування світових фінансових ринків.

Абітурієнт повинен вміти :

- – розраховувати загальні витрати підприємства;
- розраховувати балансовий і чистий прибуток підприємства;
- визначати безбитковий об'єм виробництва продукції (визначати точку безбитковості виробництва і реалізації продукції);
- розраховувати суму амортизаційних відрахувань як для цілей оподаткування, так і з позиції бухгалтерського обліку;
- визначати ефективність використання основних коштів підприємства;
- визначати потреби підприємства в оборотних коштах на підставі процедури нормування оборотних коштів;
- визначати ефективність використання оборотних коштів підприємства;
- проводити оцінку фінансового стану підприємства на базі розрахунку коефіцієнтів рентабельності, платоспроможності, фінансової стійкості і ділової активності.

.Методика проведення співбесіди

Кожен абітурієнт отримує пакет завдань, що складається з двох теоретичних питань та одного практичного завдання, які охоплюють весь курс фінансів.

1. Критерії оцінювання співбесіди

Результат співбесіди оцінюється в діапазоні від 100 до 200 балів. Переведення такої шкали в 12-ти бальну систему здійснюється за схемою:

оцінка «низький рівень» (0-3,9) – до 100 балів;

оцінка «середній рівень» (4-6,9) – 100-135 балів;

оцінка «достатній рівень» (7-9,9) – 136-170,0 балів

оцінка «високий рівень» (10-12) – 171 – 200,0 балів.

Критерії оцінювання рівня знань:

Оцінка	бали	Критерії
«високий рівень»	(10-12) – 171 – 200,0 балів	абітурієнт продемонстрував всебічне системне і глибоке знання програмного матеріалу; засвоєння основної і додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою; виявив творчі здібності у викладі навчально-програмного матеріалу як щодо даного питання, так і щодо суміжних модулів курсу та споріднених дисциплін

«достатній рівень»	(7-9,9) – 136-170,0 балів	абітурієнт продемонстрував добре знання програмного матеріалу; засвоєння основної літератури; володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою, але з деякими несуттєвими неточностями;
«середній рівень»	(4-6,9) – 100-135 балів	абітурієнт показав посереднє знання основного програмного матеріалу; засвоєння інформації переважно з лекційного курсу або з лише одного підручника; володіння лише окремими методами, методиками та інструментами, передбаченими програмою;
«низький рівень»	(1-3,9) – Менше 100 балів	абітурієнт має значні прогалини у знанні основного програмного матеріалу; фрагментарно володіє базовими поняттями, методиками та інструментами, допускаючись при їх використанні принципових помилок;

ПРОГРАМНИЙ МАТЕРІАЛ

Тема1: Предмет фінансової науки . Суть і функції фінансів

Поняття фінансів. Специфічні сфери фінансів: державні фінанси; фінанси господарських одиниць; фінансовий ринок; міжнародні фінанси. Характеристика цих сфер.

Фінанси, особливості їх функціонування — економічне вчення про товарно-грошові відносини. Відбиття специфіки товарно-грошових відносин і функцій держави в умовах ринкової економіки на фінансових відносинах.

Функції фінансів. Прояви функцій фінансів у процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту і національного доходу. Сутність контрольної функції фінансів, її прояв в організації контролю за розподілом частини валового внутрішнього продукту за відповідними фондами та їх витрачанням за цільовим призначенням.

Поняття фінансових ресурсів. Централізовані фінансові ресурси. Децентралізовані фінансові ресурси. Джерела їх формування.

Тема2 : Фінансова політика держави

Фінансова політика як складова частина економічної політики. Фінансова політика як відображення суб'єктивних дій певних верств суспільства або окремих груп людей. Держава як суб'єкт вироблення фінансової політики. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на фінансову політику. Мета та призначення фінансової політики, завдання фінансової політики. Складові фінансової політики: податкова бюджетна, грошово-кредитна, валютна, інвестиційна. Типи фінансової політики: жорстка регламентація, помірна регламентація, політика мінімальних обмежень. Види фінансової політики: політика стабілізації, політика економічного зростання, політика стримування ділової активності. Етапи процесу формування.

Тема 3 : Фінансова система

Поняття фінансової системи. Структура фінансової системи: фінанси підприємств, державний бюджет, місцеві бюджети, страхування, державні цільові фонди, державний кредит, фінанси населення, фінансовий ринок.

Фінансова політика — складова економічної та соціальної політики держави. Зміст і завдання фінансової політики. Основні напрями фінансової політики. Стратегія і тактика фінансової політики України на сучасному етапі. Фінансовий механізм. Поняття і структура фінансового механізму.

Фінансове планування. Система фінансових планів. Зведений фінансовий баланс держави. Фінансовий контроль. Зміст і призначення фінансового контролю. Види, методи фінансового контролю. Державні та недержавні органи фінансового контролю. Розвиток фінансового законодавства в Україні.

Тема 4: Фінанси суб'єктів господарювання

Поняття фінансів підприємницьких структур. Місце фінансів підприємницьких структур у фінансовій системі країни. Структура фінансових відносин на підприємстві. Поняття і структура майна підприємства. Основні та оборотні засоби, їх особливості. Порядок формування майна підприємства.

Поняття фінансових ресурсів підприємницьких структур. Особливості фінансових відносин на підприємствах різних форм власності та видів діяльності. Фінанси комерційних підприємств. Особливості організації фінансів некомерційних установ і організацій. Фінанси громадських організацій та добродійних фондів.

Тема 5 : Податки

Сутність, призначення та функції податків. Класифікація податків. Принципи оподаткування. Характеристика елементів податку. Основні види податків та механізм їх обчислення.

Загальнодержавні податки, їх структура та порядок встановлення. Склад місцевих податків та зборів і порядок їх встановлення.

Тема 6: Бюджет

Сутність та призначення бюджету держави. Значення державного бюджету в господарському механізмі держави. Бюджет як економічна категорія, його об'єкти та суб'єкти. Бюджет як основний фінансовий план держави. Показники стану бюджету — профіцит бюджету і бюджетний дефіцит.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Принципи побудови бюджетної системи. Державний бюджет: поняття та функції. Місцеві бюджети України. Функції місцевих бюджетів. Зведений бюджет: сутність та призначення.

Бюджетне субсидіювання та його види: субсидії, субвенції, дотації. Бюджетні позички, порядок їх видавання і погашення. Бюджетний процес, його складові та регламентування. Бюджетне планування, його завдання, методи і принципи. Виконання Державного бюджету.

Тема 7: Державний кредит.

Економічний зміст державного кредиту. Роль державного кредиту у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і фінансуванні дефіциту бюджету. Взаємозв'язок і відмінності між державним і банківським кредитом.

Види і форми державного кредиту, внутрішній і зовнішній державний борг. Державні позики. Використання ощадних внесків для кредитування потреб держави. Державний позиковий фонд.

Класифікація державних позик. Правове оформлення державних позик. Види державних цінних паперів, порядок їх емісії і погашення. Державний борг. Капітальний і поточний державний борг. Джерела погашення державного боргу. Управління державним боргом.

Тема 8: Місцеві фінанси

Місцеві фінанси — складова загальнодержавних фінансів. Склад місцевих фінансів. Функції місцевих фінансів. Розподільча функція місцевих фінансів. Місцеві фінанси як фіскальний інструмент перерозподілу валового внутрішнього продукту. Значення місцевих фінансів як фіскального інструменту економічного розвитку та джерела фінансування громадських послуг і економічного розвитку. Контрольна функція місцевих фінансів та види і форми її прояву.

Фінансова політика і роль місцевих органів влади в її реалізації. Особливості функціонування фінансового механізму на рівні місцевого самоврядування.

Тема 9: Спеціальні цільові фонди держави

Сутність, роль та призначення державних цільових фондів на сучасному етапі.

Класифікація державних цільових фондів. Економічні та соціальні державні цільові фонди. Принципи соціального страхування. Пенсійне забезпечення — складова соціального захисту. Джерела формування та напрями фінансування коштів державного Пенсійного фонду.

Державні цільові фонди місцевих органів влади. Валютні та резервні фонди місцевих органів влади.

Тема 10 : Страховий ринок

Економічна необхідність, сутність та функції страхування. Страховий фонд як джерело покриття збитків від страхових випадків. Суб'єкти страхових відносин: страховики, страхувальники. Галузі страхування: страхування особисте, майнове, відповідальності.

Сутність, принципи обов'язкового та добровільного страхування. Види майнового страхування. Необхідність та зміст страхування відповідальності.

Ризик у підприємстві та необхідність його страхування. Види підприємницьких ризиків. Співстрахування та перестрахування: зміст і функції.

Сутність, структура та суб'єкти страхового ринку.

Тема 11 : Фінансовий ринок

Суть фінансового ринку, його роль в мобілізації і перерозподілі фінансових ресурсів. Класифікація фінансових ринків. Ринок позикових капіталів. Ринок цінних паперів. Первинний і вторинний фінансові ринки. Механізм функціонування фінансового ринку.

Тема 12: Міжнародні фінанси

Система міжнародних фінансових відносин. Функції міжнародних фінансів. Міжнародна фінансова політика.

Фінанси міжнародних організацій: Організація об'єднаних націй (ООН), Європейський Союз (ЄС). Міжнародні фінансові інститути.

Валютна система. Поняття «Валютна система» і «валюта».

Світовий фінансовий ринок. Організаційні основи світового фінансового ринку. Міжнародні розрахунки і валютне регулювання. Організаційні основи міжнародних розрахунків.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Підготовка вступного фахового іспиту на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня «кваліфікований робітник»

При підготовці рекомендується дотримуватися наступної послідовності:

1. Повторити, а в окремих випадках вивчити інформацію, що міститься у рекомендованому переліку питань.
2. Детально проробити основні інформаційні матеріали по кожній темі, що входить до складу атестації зі спеціальності.
3. При опрацюванні інформаційних матеріалів рекомендованої літератури особливу увагу слід зосередити на основних поняттях та положеннях організації та ведення обліку на підприємствах України.
4. Детально проробити конспект лекцій всіх тем, які розглядаються при проведенні консультацій перед атестацією.

Перелік питань

1. Ознаки фінансів держави.
2. Групування державних видатків.
3. Міжнародні валютно-фінансові організації.
4. Основні функції фінансів держави.
5. Державні видатки.
6. Всесвітня валютна система.
7. Фінансова система держави.
8. Соціально - економічна суть бюджетів.
9. Поняття і структура міжнародних фінансів.
10. Підсистеми фінансової системи держави.
11. Бюджетна класифікація держави та її рівні.
12. Типи цінних паперів, їх емісія та обіг в Україні.
13. Ланки підсистем фінансової системи держави.
14. Бюджетна система держави.
15. Ринок фінансових послуг в Україні..
16. Фінансова політика держави.
17. Доходи державного бюджету.
18. Ринок цінних паперів в Україні.
19. Основні задачі фінансової політики держави.
20. Податкові і неподаткові надходження до державного бюджету.
21. Ринок кредитних ресурсів в Україні.
22. Структурні елементи фінансової політики держави.
23. Види витрат бюджетів.
24. Ринок грошей в Україні.
25. Фінансові механізми реалізації фінансової політики держави.
26. Основні принципи й методи бюджетного фінансування.
27. Призначення й структура фінансового ринку в Україні.

28. Сутність, функції й організація фінансів підприємств.
29. Форми витрат бюджетів.
30. Страховий ринок України.
31. Групування фінансових відносин підприємств.
32. Поняття профіциту й дефіциту бюджету.
33. Організація страхування в Україні.
34. Функції фінансів підприємств.
35. Сутність, призначення і функції податків держави.
36. Форми страхових фондів в Україні.
37. Фінансові ресурси підприємства.
38. Сутність податкової системи держави.
39. Склад страхових відрахувань і страхові платежі.
40. Фінансове планування на підприємстві.
41. Види податків і джерела їхньої оплати.
42. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
43. Зміст фінансового плану підприємства.
44. Непрямі податки, що діють в Україні.
45. Управління державним боргом.
46. Сутність і призначення державних фінансів.
47. Прямі податки, що функціонують в Україні.
48. Поняття й функції державного кредиту.
49. Основні елементи фінансової системи держави.
50. Місцеві податки й збори в Україні.
51. Економічні позабюджетні фонди в Україні.
52. Фінансові ресурси держави.
53. Місцеві фінанси в економічній системі держави.
54. Соціальні позабюджетні фонди в Україні.
55. Державні доходи.
56. Склад місцевих фінансових ресурсів.
57. Економічна сутність і структура позабюджетних фондів.
58. Бюджетна політика держави.
59. Класифікація доходів місцевих органів влади.
60. Державні цільові фонди.
61. Міри бюджетної політики держави.
62. Місцеві бюджети - фінансова основа місцевого самоврядування.
63. Балансування місцевих бюджетів.
64. Напрямок дії бюджетної політики держави.
65. Місцеві податки в Україні й в інших державах.
66. Тенденція розвитку фондового ринку в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України - <http://portal.rada.gov.ua/>
2. Бюджетний кодекс України // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України - <http://portal.rada.gov.ua/>
3. Податковий кодекс України // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України - <http://portal.rada.gov.ua/>
4. Про Державний бюджет України на відповідний рік // Закони України: Електронний сайт Верховної Ради України - <http://portal.rada.gov.ua/>
5. Господарський кодекс України від 16.01.03 №436-ІУ.
6. Закон України “Про підприємництво” від 07.02.1991р. № 698-12 із змінами та доповненнями.
7. Закон України "Про ціни і ціноутворення” від 21.06.2012 № 5007-VI із змінами та доповненнями.
8. Опарін В.М. Фінанси (загальна теорія). — К.: КНЕУ, 2006.
9. Фінанси: Підручник/За ред.Юрій С.І.,Федосова В.М.– К.:Знання,2008.- 611 с.
10. Азаренкова Галина Михайлівна, Борисенко Ірина Іванівна. Фінанси: практикум. — К. : Знання, 2008. — 279с.
11. Артус Мирослав Миколайович. Фінанси: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Європейський ун-т. — К. : Видавництво Європейського ун-ту, 2005 р.
12. Леоненко 77. М., Юхименко 77.1., Ільєнко А .А. та ін. Теорія фінансів: Навч. посібник / За заг. ред. О. Д. Василика. — К.: Центр навчальної літератури, 2005. — 480 с.. — 197с.
13. В.М.Федосова. Фінанси : Підручник/За ред. С.І. Юрія,. – К.: Знання, 2008. – 611 с.

Інформаційні ресурси

1. www.rada.gov.ua – офіційний портал Верховної Ради України
2. www.sts.gov.ua - офіційний сайт Держаної податкової служби України
3. www.ua.wikipedia.ua
14. Податковий кодекс України №2756-V від 02 грудня 2010 року зі змінами та доповненнями.

Опарін В. М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посібник— 2-ге вид., доп. і перероб. — К.: КНЕУ, 2005. — 240 с.

Кремень О. І., Кремень, В. М. Фінанси: Навч. Посібник - К. : ЦУЛ, 2012.- 416с.